Anul al 54-lea 12 Pagini EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei 12 Pagini Nr. 221 Vineri 13 August 1937
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIB. „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

CURĂȚENIE

Presa din Londra anunță cu insistență că guvernul nu se va opri la expulzarea celor câțiva ziariști germani, bănuiți de spionaj; că aceste expulzări constituie numai începutul unei serii de măsuri destinate să curețe țara de numeroși străini, cari, folosindu-se de ospitalitatea engleză, se dedau la campanii politice amenințând siguranța statului și dedându-se la uneltiri subversive.

Iată o **curățenie** — este termenul ziarelor engleze — pe care o cerem în zadar de atâta timp.

Ca și în Anglia, funcționează și în România aplicarea vaselor comunicante în materie de spionaj și de acțiuni sediționse.

Străini aciuiați fără să se știe bine de unde sunt în realitate, ocrotiți de pașapoarte Nansen, ce acoperă pe toți aventurierii; încurajați de larga ospitalitate regretată astăzi nu numai la Londra, ci și la București; indivizi căptușiți de ocupațiuni fictive, ca voiajori comerciali, reprezentanți de case străine la sucursalele indigene, servind și unele și altele spionajul sau comunismul, dacă nu pe amândouă; excursioniști preferind garnizoanele și punctele strategice frumuseților munților și Dunării; corespondenți de ziare omițând ce este favorabil țării și exagerând contrariul, când nu se dedau la invențiuni neurmate de desmințiri, nici de cele oficiale, — variantele acestei infiltrațiuni de musafiri nepoftiți, nedoriți și lucrând contra intereselor țării sunt nenumărate și se împrospătează regulat și progresiv.

N'a fost proces de spionaj, n'a fost proces de crimă contra siguranței statului, să nu se pomenească de provocatori, complici, tăinuitori ce nu figurau în instanță, dar cu roluri tot atât de grave, dacă nu chiar și mai grave, prin recrutările operate de ghiarele perversității. Evident, ei dispar la timp, după ce-și îndeplinesc misiunea, ceeace nu le-ar fi cu putință dacă acțiunea de salubritate contra acestei infecțiuni epidemice ar funcționa cu hotărîrea afirmată în fapt în Anglia și pe care o cerem și la noi.

Se fac din când în când razii pentru descoperirea nesupușilor, dezertorilor, vagabonzilor și se publică numele celor găsiți în contravenție cu obligațiunile militare și penale. Dar nu asistăm la razii întinse, profunde și stăruitoare în lumea acelora cari mișună în mijlocul nostru, în jurul nostru, vorbind numai limbi străine, cu atitudini vădit suspecte, cari, cernuți printr'o sită deasă, s'ar prezenta cu totul altfel decât îi înfățișează declarațiile proprii dela hoteluri, considerate suficiente.

Expulzarea celor acuzați de spionaj. O primă măsură dintr'o întreagă serie de măsuri destinate să curețe țara de numeroși străini cari amenință siguranța statului...

Când vom citi că s'au luat asemenea hotărîri și în țara noastră, nu numai în Anglia, și că ele vor fi aduse la îndeplinire cu vigoarea cunoscută de acolo?

——xox○xox——

Contele și contesa Baldwin au plecat la Aix les Bains în Franța, unde-și fac obișnuita cură.

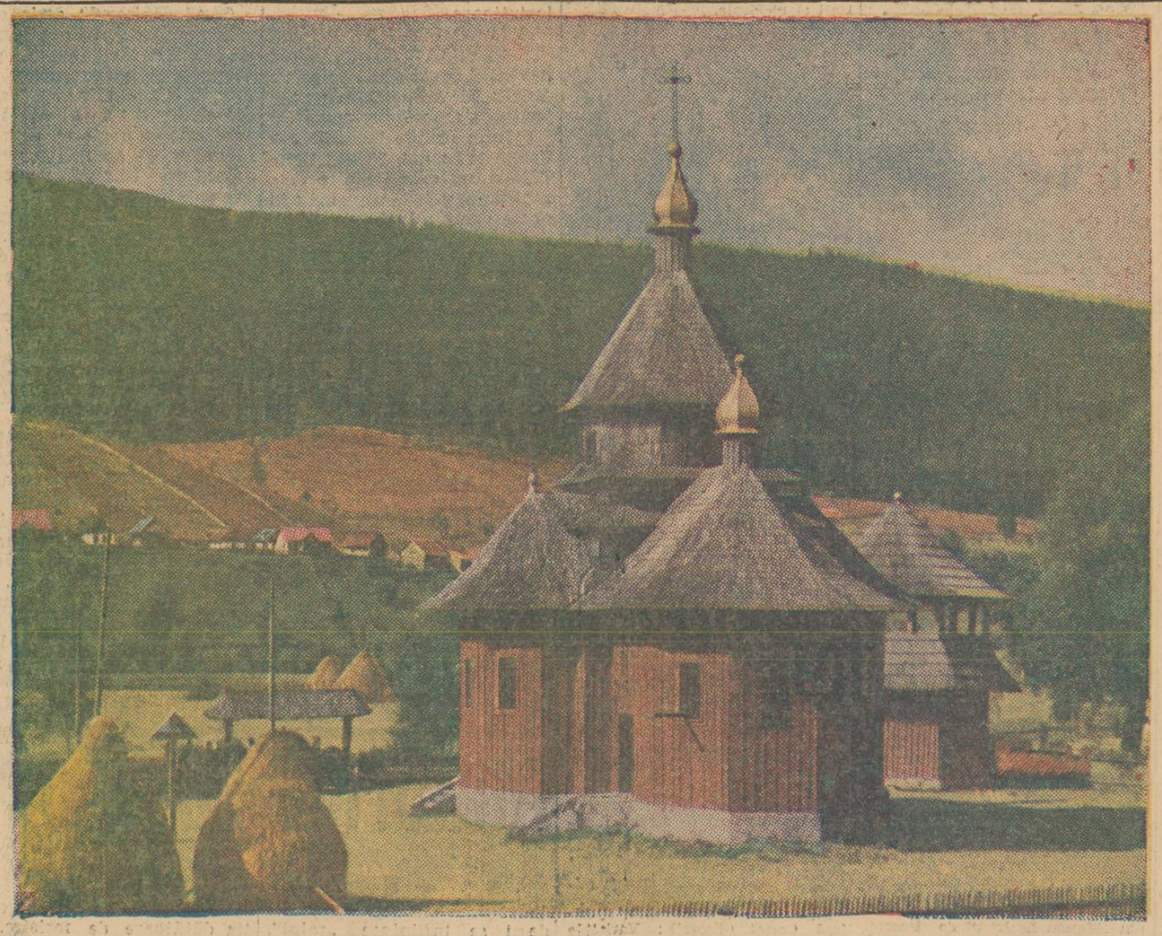

BISERICĂ DIN CÂRLIBABA

Foto: Arh. ALEX. PETIT

INGRATITUDINE, ȘI CEVA MAI MULT...

Acum câtva timp s'a desfășurat, la Rusciuk, o ceremonie, impresionantă din toate punctele de vedere, în condițiuni cari au trecut nesubliniate cum trebuia.

*

Duminică 1 August, s'au adus în țară, din Bulgaria, oseminte le a 1400 eroi români, foști luptători, pieriți în războiul care a așezat neamul românesc în hotarele sale cuvenite.

Bulgarii au ținut, de data aceasta, să facă un act de omenie, pe care nu putem să nu-l relevăm: o companie cu muzică și drapel a dat onorurile, unor adversari căzuți în luptă, și însuși Mitropolitul Rusciukului a fost de față la îmbarcarea și plecarea peste Dunăre a sicrielor cu osemintele ostașilor români.

Marșul bulgar „Șumi Marița" cântat de trupa română pe malul românesc, la Giurgiu, și Imnul Regal român, cântat de compania bulgărească, la Rusciuk, și-au înfrățit sunetele, în omagiul ultim adus unor bravi cari, după ce au cunoscut toată grozăvia războiului, au cunoscut-o — nefericiții, — și pe aceea a unei captivități de toți recunoscute ca oribile.

Să spunem vecinilor noștri subdunăreni un cuvînt de mulțumire pentru această reparație, — postumă, — dată chinuitelor suflete cari s'au stins pe pământul lor, în chinuri feroce.

*

Dar să ne arătăm, în acelaș timp, și adânca uimire și nesfârșita durere, față de chipul cum ai noștri au ținut să cinstească revenirea pe pământul Patriei, — revenire în formă de biete ciolane uscate și de cranii hâde, — a celor 1400 de bărbați cari s'au jertfit pe ei spre a ne da binele și tot ceeace avem azi, noi, supraviețuitorii lor.

Afară de colonelul comandant al garnizoanei Giurgiului și de colonelul delegat al soc. „Cultul eroilor", plus primarul orașului, — cari au asistat la jalnica sosire a sicrielor, nici o personalitate", nici o „oficialitate" n'a găsit cu cale să fie acolo.

De ce?

Până într'atât îi preocupă pe conducătorii noștri problema: „Plecăm sau mai stăm?" ori „Venim noi sau vin ceilalți", încât au uitat până și ceeace nimeni și niciodată, n'are voie să uite...

Trist, — mai mult decât trist!

*

Acestor reprezentanți ai „conducerii noastre", cari au uitat, — în pasionatele consfătuiri dela club, — să vină să se descopere, cu pietate, în fața osemintelor acelora cari le-au dat țara pentru a cărei luare în primire se zbuciumă acum și se frământă, le dăm un sfat: Să privească una din fotografiile luate atunci, la Giurgiu, și publicate în ziarul nostru.

Vor vedea acolo, între alte figuri, chipul unei nefericite și sărmane femei, o văduvă de război, cu basma în cap, sărutând cu adâncă durere, și cu lungi șiroaie de lacrimi pe obraz, marginea cutiei de lemn în care știa că, poate, sunt și oasele celui plâns de ea, mereu, de 20 de ani.

Ea sărută, cu lacrimi de foc, cutia cu oasele omului care i-a fost sprijin, bucurie și aducător de pâine în casă, pentru ea și copiii ei, dar care, după ce a suferit groaza de iad a tranșeelor iarna, și năprasnicul potop de flacări în fiecare ceas, a murit, bătut și chinuit ca o vită de povară, fără adăpost și fără mângâiere, pe pământ dușman.

*

Această singură imagină, reală,—nu compoziție alcătuită anume de vreun desenator, — a săracei femei, în lacrimi, cu basmaua în cap și poate și cu picioarele goale, trebuie văzută, negreșit, de oficialitatea noastră, atât de „ocupată" azi.

Fiindcă, prin ochii ei, plânge nu doar o biată femee de la țară, — care desigur în viața ei n'a avut parte să ajungă nici până la ușierul vreunui ministru, — ci plânge o țară întreagă...

Ceeace s'a ptrecut la Giurgiu, în ziua de 1 August, — semănând, de altfel, cu ceeace a fost și la Mărășești, acum câteva zile, — este mai mult decât ingratitudine; este o adâncă impietate!

M. N.

Aviatoarele Maryse Bastie și Suzanne Tillier, la ziarul nostru

Am relatat zilele trecute, sosirea în Capitală a aviatoarelor franceze Maryse Bastie și Suzanne Tillier. D-ra Maryse Bastie este o reputată pilotă, având la activul său, în cursul celor 12 ani de când e aviatoare, numeroase performanțe, printre care traversarea Atlanticului de sud, anul trecut, singură la bord. E ofițer al „Legiunii de onoare". Iar d-ra Tillier, care e pilotă de 6 ani, se perfecționează acum în acrobația aeriană.

Cele două aviatoare vin dintr'o călătorie de studii în Siberia, de unde s'au înapoiat, trecând prin România.

De Sâmbătă, de când se află în Capitală, însoțite de d-nii J. Paul Boncour, însărcinatul cu afaceri al Franței și col. Beaune, ataşat aeronautic pe lângă legația franceză, distinsele aviatoare au vizitat Bucureștii și împrejurimile sale, rămânând încântate de a găsi aci un oraș frumos, occidental.

Marți dimineață, cu avionul de cursă, au plecat la Cernăuți, unde fuseseră nevoite, de vremea foarte rea, să-și lase avionul. Iar la amiazi s'au înapoiat în Capitală, la bordul avionului propriu, un „Caudron Simoun", cu care fac raidul de 20.000 km.

După amiază, însoțite de d. col. Beaune, ataşatul aeronautic al Franței, au vizitat ziarul nostru, unde au fost primite de d. director Stelian Popescu și de personalul redacțional, cari le-au condus să viziteze instalațiile tehnice ale „Universului".

Distinsele vizitatoare și-au exprimat admirația pentru instalațiile tehnice și organizarea atelierelor.

Eri dim., d-rele Maryse Bastie și Suzanne Tilier au părăsit Capitala cu avionul, îndreptându-se spre Belgrad-Budapesta-Praga-Viena-Paris.

Dela stânga la dreapta: d. colonel Beaune, ataşatul francez al aerului; d-na Suzanne Tillier; d-na Maryse Bastié; d. Stelian Popescu, directorul ziarului nostru.

Dictatura mascată

de M. MORA

O polemică pe tema dictaturei dovedește că politica nu este în vacanță.

Ziarul „Frontul", presupus a fi inspirat de d. Vaida, șeful partidului „Frontul Românesc", a preconizat: „O tutelă cinstită, dreaptă, cunoscătoare și înțelegătoare a nevoilor lor, și mai ales o tutelă care, după atâta amar de ani de așteptare, minciună păcăleală și demagogie, să le realizeze aceste nevoi și altfel decât pe hârtie, și de aceea țara va trebui guvernată de alți oameni cu alte metode și după alte sisteme, nu de oamenii, metodele și sistemele de până acum".

„Viitorul", oficiosul partidului liberal, răspunde că „este o insultă adresată țării și o inadvertență față de Coroană, de a se vorbi sub forma aceasta mascată de o dictatură ce s'ar putea substitui factorilor constituționali".

Credem că „Viitorul" ar fi fost mai interesant, mai oportun și mai concludent, dacă ar fi vorbit despre dictatura „mascată", ceeace n'ar fi constituit nici insultă nici inadvertență față de nimeni.

Există o dictatură atunci când se substituie factorilor constituționali o conducere personală, „impusă printr'o mare popularitate, pe care unii, au avut-o și au știut s'o păstreze" — precum spune oficiosul guvernului.

Dar mai există dictatură atunci când se substituie regimului constituțional și deci legalității voința unui partid, fără o mare popularitate, pe care n'a știut s'o păstreze.

Nu le deosebește pe amândouă decât un singur lucru: pe când prima dictatură este fățișă, cea de a doua este mascată.

După ce se cunoaște dacă o dictatură este fățișă sau mascată.

După mărturisirea sau tăgăduirea substituirei sale Constituției.

Trăim sau nu acest fenomen de aproape patru ani?

Să vedem faptele.

Art. 128 din pactul fundamental glăsuește astfel: „Constituțiunea de față nu poate fi suspendată nici în total nici în parte".

La acest imperativ cu caracter general, se admite un singur corectiv excepțional: „In caz de pericol de stat se poate prin lege institui starea de asediu generală sau parțială".

Or, timp de patru ani excepția a fost regula. Și totuși nu s'ar putea obiecta că în tot acest timp îndelungat Statul s'ar fi găsit în pericol, fiindcă ar protesta realitatea.

Art. 12 din Constituție prevede că: „Nimeni nu poate fi sustras în contra voinței sale dela judecătorii ce-i dă legea".

Și cu toate acestea, masse de cetățeni au fost judecați de instanțele militare în loc să fie judecați de instanțele civile, judecătorii lor naturali, prin efectul stărilor excepționale.

Art. 5 proclamă un principiu cardinal în societățile organizate: „Românii, fără deosebire de origină etnică, de limbă sau de religie, se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor, de libertatea de asociație și de toate libertățile și drepturile stabilite prin legi".

Art. 25 completează: „Constituția garantează tuturor libertatea de a comunica și publica ideile și opiniunile lor prin grai, prin scris și prin presă.

„Nici o lege excepțională nu se va putea înființa în această materie.

„NICI CENZURA, NICI ALTA MASURA PREVENTIVA PENTRU APARIȚIUNEA, VINDEREA SAU DISTRIBUIREA ORICAREI PUBLICAȚIUNI NU SE VA PUTEA INFIINȚA".

Și cu toată insistența pactului fundamental cu ton de comandament pentru garantarea tuturor libertăților în general și a libertății presei în special, edictând că nici

(Continuare în pag. 2-a)

Opt persoane intoxicate cu smântână stricată

Târgoviște, 10 Aug.

Dela o femeie, care a venit în piață cu smântână de vânzare, au cumpărat soția unui ofițer din str. Vasilache Dumitrescu și restauratorul Moise Ionescu, din str. I. C. Brătianu.

Soția ofițerului, alte două persoane din aceiași casă, precum și cinci clienți ai restaurantului, mâncând din această smântână, s'au intoxicat grav, fiind nevoie de intervenția medicilor, ca să fie salvați.

Victimele intoxicării cu smântâna dela restaurantul Moise Ionescu, coafezele Estera Rotman și Fănca, din serviciul frizeriei Vasile Dudileanu, Nicolae Tosineanu, din Moreni, Ion I. Safta, din Ghergheni și Alexandru I. Dumitrescu, din Târgoviște, au fost internate la spital.

Se fac cercetări pentru aflarea femeii care a vândut smântâna stricată.

ALĂTURI DE BISERICĂ

de EM. HAGI MOSCO

Una din bolnăvicioasele apucături ale unor oameni, și deosebit de primejdios exploatate de dușmanii neamului, este abaterea de la religia strămoșească, a „sectanților". Ca și comunismul, care acum jumătate de veac a mijit în creerul stricat al unor Marx-Mordeshai oarecari, și neținând luat în seamă cum trebuia pentru ca otrăvitoarea buruiană să fie stârpită înainte de rodire, a făcut prăpădul de azi împotriva căruia stavilele se rup, tot astfel „sectele" nu sunt destul de priveghiate și sapă cu încetul temelia religiei străbune.

Puroiul comunist își are „preparatorii" cari, cu o deosebită pricepută îngrijire, păzesc cultura microbiană pe zi ce merge tot mai întinsă în păturile societății. Sectele, și ele, își au „preoții" destrămători ai simțimântului religios. Și de o parte și de alta, „preparatorii" și „preoții" nu trag decât foloase. Capii comuniști: șefi de state, prim-miniștri, parlamentari, directori de ziare, ș. a., trăesc cum știm cu toții, și sub pavăza apărării oficiale își urmează nestingheriți lucrările de laborator. Sectanții, la rândul lor, sunt oarecum sub scutul legii, un anume articol 24 din „Legea pentru regimul general al cultelor" fiind portița legală prin care se strecoară tot ce este rupt de la biserica românească, numită de formă „dominantă".

Legătura între aceste două mari primejdii este mai puternică decum se crede și numai nesocotiții nu-și dau, sau nu vor să-și dea seama, de relele care izvorăsc din ele.

Incercări de stăvilire a întinderii sectelor se încearcă de biserica de stat. De curând, la Chișinău, faimosul Gheorghe Culeac, cap de sectă inochentistă, a fost arestat împreună cu sectanții și sectantele din jurul lui, într'o hrubă unde, după săvârșirea liturghiei, se petreceau scene întemeiate pe principiul inochentist, că „trebue să greșești ca să te poți pocăi". De fapt, inochentistul nu se sprijină pe nimic dogmatic și este o stare patologică născută din perversitatea ieromonahului Inochentie, fiu de țăran moldovean din Soroca, șiret exploatator al neghiobiei omenești. Misticismul basarabean a făcut din acest călugăr pornit spre cele lumești, un fel de întruchipare a dumnezeirii pe pământ, **„lăcaș al sfintei treimi".**

Hipnoza nebuniei colective, manifestată și la noi, și oprirea de către stăpânirea rusă a limbii moldovenești, au adunat în jurul acestui predicator român **„Părintelu-Domnul"**, sumedenie de isterici și isterice și de sărmani cu duhul. Inochentie a fost surghiunit la mănăstirea Murom, unde țăranii moldoveni alergau ca oile după ce își vindeau avutul. Unii cumpăraseră chiar pământ și înființaseră acolo **„raiul lui Inochentie"**. Inchis apoi, în 1913 a eșit din pușcărie și în fața altarului, s'a lepădat cu mare jurământ de rătăcire. Când în 1917, s'au deschis închisorile și toată pleava a înlocuit stăpânirea, Inochentie s'a așezat la Lipețca din

(Continuare în pag. 2-a)

Viu din Spania

——xox——

I.—Am pornit cu stângul

de ION DRAGOMIR

Niciodată mai mult ca acum nu am înțeles înțelepciunea acelei vechi zicătoare, în care stă rezumată întreaga deșertăciunea omenești: sforțări: „Omul plănuește și Dumnezeu hotărăște".

Dacă acum două luni, cineva mi-ar fi spus că drumul meu spre Spania naționalistă și întoarcerea în România avea să insemne ocolul Europei și peste zece mii de kilometri străbătuți cu trenul, cu automobilul și cu vaporul, i-aș fi râs, desigur, în față.

Călătorul zilelor noastre privește atlasul geografic, alege drumul pe care voește să-l străbată, cumpără într'o agenție de voiaj biletele necesare, își face bagajele și pleacă. Sistemul acesta e simplu și bun. Cu o singură excepție: când capătul călătoriei e Spania naționalistă.

Iată însă, că tocmai într'acolo aveam să merg.

Am plecat la drum, după ce mi-am făcut un plan mult studiat și adânc chibzuit.

Multe erau trecute în planul acela... Chiar și orariul.

Azi, stau și-l privesc, clătinând din cap cu melancolie. Sunt într'o cabină a vaporului german „Hercules", la cincizeci de mile de coasta franceză, în plin Atlantic. Peste două zile voi fi la Dover, în Anglia, — peste alte două zile, la Bremen, în nordul Germaniei.

Căpitanul mi-a însemnat cu o cruce, pe hartă, locul exact unde ne aflăm. Mă uit mereu la crucea aceasta, la Spania, la România. Unde e una, unde e cealaltă, — unde sunt eu!...

Aș crede poate că visez, dacă uruitul neîntrerupt al motoarelor nu mi-ar împuia urechile și mai ales dacă tangajul vaporului nu ar face să se clatine și să sdrângăne în juru-mi toate obiectele cari nu sunt solid fixate cu șuruburi de dușumea sau de pereți.

Când am pornit din București socotisem simplu: străbat Iugoslavia, Italia, Franța până la Hendaye, trec în Spania și... gata.

La început toate au mers bine.

Sau, mai curând, toate au mers prost chiar dela început.

In gara de Nord n'am găsit loc în rapidul Simplon. Toate biletele fuseseră vândute cu câteva zile înainte. Un conductor de tren simpatic și de omenie mi-a îngăduit totuș să stau în vagonul restaurant până ce se va da un călător jos, liberând un loc.

Dacă aș fi fost superstițios mă întorceam din drum. Dar nu sunt superstițios. Și am plecat.

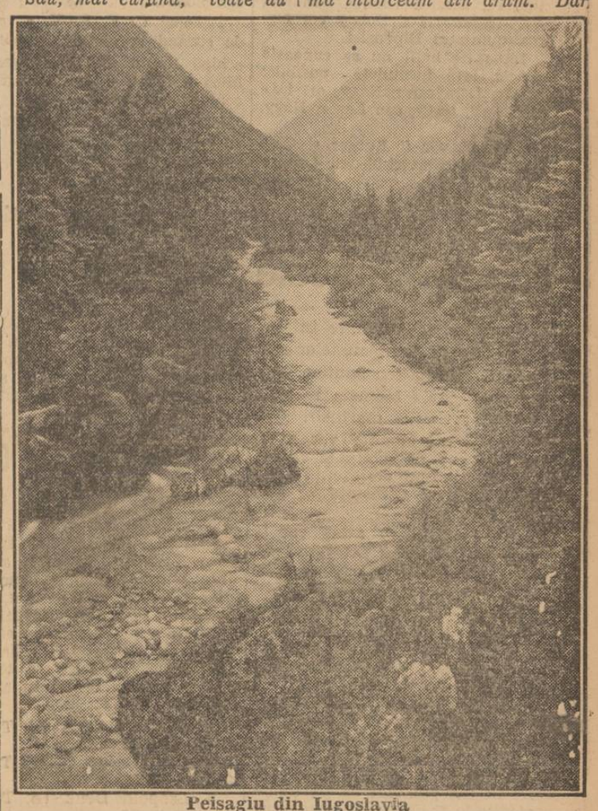

Peisagiu din Iugoslavia

(Continuare în pag. 2-a)